

Er moderne arkitektur en hul skal?

Årets arkitekturbiennale i Venedig sætter fokus på arkitekturens fundamentale elementer og spørger, hvem der sætter standarden.

ARKITEKTUR

Af Laura Engstrøm redaktion@ing.dk

Venedig

Allerede indgangspartiet til den centrale udstillingsbygning på årets Venedig Biennale illustrerer pointen:

Et grandios rum med et kuppelformet loft dekoreret med guld og malerier fra 1909 af den italienske kunstner Galileo Chini. Under det hænger et moderne loft som det, de fleste kontorbygninger nu er udstyret med, komplet med udsugningsrør og plads til kabler.

Den æstetiske kontrast mellem de to lofter kunne ikke være meget større. Som et stykke pap sat op ved siden af et kunstværk.

Og moderne arkitektur risikerer at blive netop pap-arkitektur, hævder Rem Koolhaas, hollandsk stjernearkitekt og kurator på årets biennale. For nutidens bygninger skal gemme på så meget teknologi og isenkram, der ligger bag lofter, gulv og vægge, at den i sig selv er blevet en hul skal.

Som årets kurator har Rem Koolhaas derfor sat nogle klare spilleregler op for biennalen. I år skal det handle om arkitektur – ikke om arkitekterne selv. Hvor er arkitekturen kommet til? Og hvad og hvem sætter standarderne? I hans terminologi hedder det 'Fundamentals', og det emne har fået to underafdelinger: 'Absorbing Modernity 1914-2014' og 'Elements of Architecture'.

De fundamentale elementer

Rem Koolhaas har kurateret hovedudstillingen i samarbejde med Harvard Graduate School of Design, og her er det vitterligt arkitekturens fundamentale elementer, der bliver gennemgået: lofter, vinduer, vægge, trapper, døre, gulve, toiletter ...

Også den historiske gennemgang af dørhåndtag, toiletter, vægge og vinduer er interessant. Igen er sirligt snedkererede vinder sat over for det glaspanel, der nu udgør et vindue i mange moderne bygninger – også i Rem Koolhaas' egen arkitektur. Kunstfærdigt ornamenterede håndtag fra en anden tid er nu erstattet af et stykke masseproduceret metal. Selv ildstedet kan nu være varmespots som dem, der er sat op her af et hold fra MIT. De bliver aktiveret af sensorer og dirigeret hen til de personer, der opholder sig i rummet.

Også facader, tag og elevatorer er i fokus, og her er kræsen ingeniører. Elevatorproducenten Otis har for eksempel sammen med blandt andet Eindhoven University of Technology Robotics arbejdet på et system, der gør det muligt for elevatorer at bevæge sig horisontalt såvel som vertikalt. Unødigt at nævne, at også dén opfindelse vil ændre arkitekturen. Man kan blot forestille

INDGANGSPARTIET i den centrale udstillingsbygning illustrerer, hvordan moderne arkitektur med den hollandske stjernearkitekt Rem Koolhaas' ord risikerer at blive pap-arkitektur som dække over tekniske installationer. Foto: Francesco Galli

sig, hvilke former skyskrabere fremover vil kunne få.

Ironisk kommentar

De 65 lande på biennalen har på hver deres pavillon fortolket modernitet og giver interessante modspil til hovedudstillingens tema.

Den spanske pavillon koncentrerer sig om modernistiske interiører og viser eksempel på eksempel på, hvordan armeret beton kan skabe smukke, offentlige rum. I den chilenske pavillon er indgangen indrettet som en kopi af en bolig i en betonblok. Lysere vægge, små blondeduge på skænken og fotografier af familiemedlemmer, et hyggeligt

hjem – og som en kontrast til betonblokkens knap så indbydende ydre.

Men den russiske pavillon er *the talk of the town* på årets biennale. Den gør nemlig tykt grin med både arkitekturen og arkitekterne. Den kontroversielle pavillon er lavet som en replika af den årlige ejendomsmesse Mipim i Cannes, hvor arkitekter, bygherrer og entreprenører mødes for at indgå aftaler. Ved den første bod kan man vælge, hvilken form ens bygning skal have. Det er også muligt at købe en grøn strategi for byplanlægning eller et russisk sommerhus. Altsammen serveret af russiske unge kvinder klædt ud som stewardesser. ■

VENEDIG BIENNALEN

300.000-400.000 mennesker kommer hvert år til Venedig alene for at se, hvad verdens lande byder på af kunst og arkitektur lige nu.

Danmark har deltaget siden 1895 og har siden 1932 haft sin egen pavillon. Siden 1980 har der været afholdt arkitekturudstilling i de lige årstal. De fleste nationale pavilloner ligger i Giardini-området. Arsenale – der bl.a. huser en 300 m lang gammel rebfabrik – er et andet stort udstillingsområde. Biennalen er åben til 23. november. Tjek hjemmesiden labiennale.org for mere info om de enkelte pavilloner.

Dansk pavillon vil genrejse æstetikken

Danmarks bidrag til arkitekturbiennalen formidler H.C. Ørstedes æstetiske natursyn.

ARKITEKTUR

Af Laura Engstrøm redaktion@ing.dk

Venedig

Mennesker tiltrækkes af skønhed. Skønhed får folk til at købe og rejse – se bare her i Venedig, hvor smukke paladser og dragende kanaler hvert år tiltrækker 25 millioner turister.

Derfor kan det undre, at æstetikken ikke har større magt over den måde, nye byområder og fysiske omgivelser indrettes på. Byrum, der ligner noget fra en kold science fiction-film, hvor en lille, grøn firkant af græs er det eneste pift af natur.

Dog ikke hos den prisbelønnede danske landskabsarkitekt Stig L. Andersson, der har kurateret dette års danske udstilling på Venedig Biennalen, som netop fokuserer på tabet af æstetik.

Det er blevet en overraskende udstilling, der handler om alt andet end arkitektur – og så alligevel. For det er principperne bag det arkitektursyn og særligt landskabsarkitektur, som Stig L. Andersson vil vise.

Her er uddrag af digteren Inger Christensens sonetkrans 'Sommerfugledalen'. Et fotografi af Niels Bohrs kridttegning fra den sidste dag i hans liv. En reproduktion af et Jørn-maleri. Billeder af skyformationer taget af Stig L. Andersson selv. Samt små, sanselige rum – f.eks. ét fyldt med bark, så man føler sig hensat til en nordisk skov.

Stig Andersson forklarer:

»Jeg har valgt at formidle H.C. Ørstedes æstetiske natursyn. Ørsted fremhæver vores begejstring over hver dag at se skabelsesberetningen finde sted i naturen. I guldalderen bliver det æstetiske bragt på lige fod med det rationelle. Det syn bliver ødelagt af moderniteten, hvor vi udelukkende betragter det rationelle. Så det handler om lys og luft og grønne arealer. Så siger Asger Jorn i 1960'erne: Lys, luft og grønne arealer er ikke et æstetisk behov. Der ligger en rationel forklaring bag. For det æstetiske handler om skaberkræften og og glæden ved kunstværkets emotionelle påvirkning af dig,« siger han.

Stig L. Andersson, der har studeret kemi og kernefysik, har villet stille et simpelt og dog komplekst spørgsmål: Hvad kan vi lære af komplementaritetsteorien? Hvis lys både kan beskrives som bølger og partikler – hvad så med andre fænomener?

»Vi har glemt, at arkitekturen rummer to vigtige paradigmer: det byggede og det groede miljø. De er afhængige af hinanden og påvirker hinanden. Vi har glemt æstetikens rolle i at skabe bedre levevilkår. Det har skabt en ubalance. Jeg tror på, at vi kan udvikle et sprog, der gør, at vi i fremtiden kan bygge hele og ikke halve løsninger«, siger Stig L. Andersson. ■